

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.

A szerkesztői üzenetekről.

Irtó: A rovatvezető.

A napilapok és szaklapok egyaránt helyet adnak egy rovatnak, a melyben a rovatvezető olvasói kérdéseire megadja a szükséges felvilágosításokat; tanácsosal, útmutatással szolgál ügyes-hajos dolgaikban, vigasztalja őket, ha bánatosak, velük örvend, ha boldogok, átsegíti őket az élet nehézségein, egyszerűval bizalmasa, jó barátja mindenkinek, a ki hozzája fordul.

Az olvasó közönség akárbányszor reáhizza legfőbb titkát, mert tudja, hogy megbízhatik a rovatvezető titoktartásában, meg van győződve arról, hogy levele idegen kezekbe nem kerül, szívesen és bizalommal fordul hozzá, mert mindig megkapja a kért felvilágosítást.

A legtöbb napilapnak ez a rovata nagy terjedelmű, mert sokan, nagyon sokan veszik igénybe a szerkesztő „mindentudását” — (így szokták mondani), mert ki adjon konkrét felvilágosítást, hacsak a szerkesztő nem?

Az ilyen nagy lapok ezeket fizetnek ezen rovatért, mert a kérdések sokoldosága miatt több szakembert kénytelenek alkalmazni, akiknek a tudását keményen fizetik. Tanárok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, vegyészek, építészek, írók tekintélyes jövedelemre tesznek szert ezen rovat révén, mert hiszen nem lehet találni sehol egy olyan sokoldalúan képzett egyént, aki minden egyes kérdésre meg tudná adni a precíz feleletet.

A nagy napilapok azonban olyan óriási tőkék felett rendelkeznek, amelyek az ilyen szakfériak dotációját könnyen elbírják. Hiszen van olyan napilapunk nem egy, amelynek az évi költségvetése nagyobb, mint egy kis államé.

A szaklapok nem vehetik fel ezekkel a versenyt, mert nem oly elterjedtek, kisebb keretben mozognak, legtöbbnyire csak hetenként egyszer jelennek meg, úgy szólván kizárólag csak szakemberek által olvastatnak, a minék természetesen következőképpen az, hogy költségvetésük még csak meg sem közelítheti a napilapokét, a munkatársak — kevés kivétellel — mind „a kebelből” kerülnek ki, a kik csakoly tisztelődij ellenében elvégzik a lap adminisztrációját a könyvvel, az elszámolást, egyszerűen elvégzik kiesnyben mind azt, a mi a nagy lapoknál nagyban folyik.

Így tehát még alkalman lapunk adminisztrációjától szintén egyet-mást közölni, a mi minden esetre ma-

gyon érdekelni fogja olvasóinkat, jelenleg azonban kizárólag a „Szerkesztői üzenetek”-ről óhajtok szólni, vagyis arról a rovatról, a mely — évek óta tapasztalom — legénységünknek szintén kelves rovata.

Az elmondandóknak az a ezéja, hogy olvasóinkat megismertessem azzal, hogy miként, milyen ügyekben és hogyan vegyék igénybe lapunk ezen rovatát?

Mielőtt azonban tovább mennék, szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a „Csendőrségi Lapok” szerkesztősége tényleges állományú csendőrtisztekből áll és hogy a szerkesztőségünkbe érkező levelek a felelős szerkesztő által hontutnak fel és adatnak át ezen rovat vezetőjének, — a ki szintén tényleges állományú csendőrtiszt.

Ezt a körülményt szükségesnek tartottam felemlíteni egyrészt azért, hogy olvasóink tisztában legyenek azzal, hogy a szerkesztőségünkhöz intézett levelek kinek a kezéi közé kerülnek, másrészt pedig azért, hogy a levélírók meg legyenek nyugtatva aziránt, hogy leveleik tartalma illetéktelen egyének tudomására nem juthat.

Pégyelemmel azonban arra, hogy lapunk a csendőrségi zsebkönyv szerkesztő bizottságnak tulajdonu, csak természetesen, hogy egyes, fontosabb és esetleg a csendőrségi szolgálattal szerves kapcsolatban levő kérdéseket tárgyaló levelek vezető köreinknek is bemutattnak, a mi azonban a levélíróra nézve semmiféle kellemlen-ségekkkel nem jár.

Most, mintán már tudják, hogy kinek írják leveleiket, meg fogom mondni, *hogyan* fogalmazzák meg azokat, hogy azok a ezélnak leginkább megfeleljenek.

A nagy ezimzéseket, a bevezető és zárósorokat bátran el lehet hagyni. „Tekintetes, nagyságos, mélyen tisztelt, nagyraecsült szerkesztő úr!” és hasonló megszólítások épen úgy feleslegesek, mint pl. az ilyen — nagyon is gyakori — bevezetése: „Éngedje meg a tekintetes stb. szerkesztő úr, hogy alábbi kéréssel alkalmatlanokodom, kérve egyben, hogy kérdéseimre a legközelebbi lap számában a felvilágosítást megadja szíveskedjéke, vagy az elkerülhetetlen zárszó: „Eltérő is bálsán köszönve a szíves felvilágosítást, kérelmem megismétlése mellett vagyok az igen tisztelt stb. szerkesztő urunk, kiváló biztelbittel N. N. csendőr”. S ilyen nagy körtelirással azután az illető pl. csak azt kéri: vajon szabad-e a csendőr ez. ösvzetőnek takarodón tul két órával kima-radni?

Ez a nagy szöveg pedig rendszerint ni van szorítva

Első magyar vill. erő
borend. hangszere-gyár
hánvődseg, valamint a m. kir. csendőrség stb. részéről szállította és a Ludovika Akadémia hási hangszereköntője, az
Ocskai és a szabadalmos: Rákóczi teregető felállítója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

oszt. díj és kir. díj udvarl. szállító.
a cs. és kir. k. s. hadsereg, a m. kir.
akadémia hási hangszereköntője, az
Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkalmosokat. Harmonikák és egyéb
pusztítottalan hangokkal. Az összes hangszerek javítása és szerelése minden hang-
szerről külön köldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.

egy levelező-lapra, a melynek czíme: «A tekintetes szerkesztő bizottságnak Budapest».

Csak postásaink leleményességének köszönhető, hogy ilyen czímez mellett egyáltalán megkapjuk a leveleket.

Távol áll tőlem, hogy az elmondottakkal és még közlendővel bárkinek az érzékenységet sérteni akarnám, de hogy jelen soraimmal elérhessem tulajdonképeni czélmomat: kiküszöbölni a sok haszontalan szöszaporitást és a felszegéseket, akkor nevén kell neveznem a gyermeket, fel kell sorolnom néhány szemelvényt, habár ez nem is tartozik a legkellemebbb teendők közé, de úgy vagyok vele, mint az orvos, a ki egy sebet késsel gyógyít. — fáj, de használ!

Kezdjük tehát azon, hogy milyen ügyekben kérjünk felvilágosítást a szerkesztőségtől?

Szolgálati ügyekben csak akkor adunk felvilágosítást, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, a mely azonban nem a «Szolgálati utasítás» magyarázására vonatkozik, hanem csak egy-egy szolgálati eljárás bírálatát képezi és ezt is csak abban az esetben, ha azzal egy netán szükséges, hivatalos eljárásnak eleje nem vágunk.

Nem vagyunk hivatva arra, hogy elvi jelentőségű magyarázatokat adjunk közre, mert ezzel nem hogy használunk, hanem csak ártanánk.

Tanácsunk tehát szolgálati ügyekben az, hogy vitás kérdésekben alkalomadtán tisztí elöljáróik döntését kérjék ki, mert egyedül ők vannak hivatva arra, hogy hézagpótló magyarázatokat adjanak, avagy egyes konkrét esetekre vonatkozólag felsőbb helyről felvilágosító parancsok kiadását szorgalmazzák.

Meghiséreltük ugyan az első két évben, hogy szolgálati ügyeket is tárgyaltunk, de aztán arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ezt a rovatot be kell szüntetnünk, mert tengeri kigyóvá nővi ki magát. Ha ugyanis egy esetet egész tárgyilagosan és teljes részletességgel bíráltunk, holtbizonyos volt, hogy akadt egynehány olvasónk, a ki fordított rajta egyet, azt kérdezvén: hátha nem úgy, hanem így történik meg, akkor miképen járjon el? Ha erre is megadtuk a választ, akkor jött a harmadik variáció!

A szolgálati ügyeket tehát lehetőleg mellőzzék, hanem kérjenek felvilágosítást bármely más ügyben, legyen az: maganügy, konjog, büntetőjog, kereskedelem, ipar vagy mezőgazdaság, nevelés, történelem, földrajz vagy fizika stb., stb., mindre, kivétel nélkül megkapják a felvilágosítást. Csak azt ne kérjék, hogy azonnal és a következő számban közöljük a választ, mert az gyakran nehézségekbe ütközik.

Vannak ugyanis kérdések, a melyek nagy kutatást és utánjárást igényelnek, a míg a helyes választ meg lehet adni. Szakmunkákban, lexikonokban kell lapozgatni, szakemberek felvilágosítását kikérni, a mi mind időt vesz igénybe, már pedig a rovatvezetőnek erre ezélni — hivatalos elfoglaltságánál fogva — alig pár óra áll rendelkezésre; mások pedig a válasznak rogtón megadása technikai akadályokba ütközik.

A mint láthatjuk, lapunk ezen rovata a heti forgalomhoz képest elég szűk, de ritkán lehet nagyobb helyet szorítani, mert a szerkesztőségnek szigorúan alkalmazkodni kell azokhoz a keretekhez, a melyekben a lap tartalmának mozognia kell.

A mindenkori szakközlekek, az érdekes nyomozások, a hivatalos rész, a képek és azok összegei, az általános ismeretek és hasznos tudnivalók, a különfélek és spe-

cialisan csendőrségi hírek, a pályázati hirdetémények általánosságban sokkal inkább érdeklik olvasóink összeségét, mint a szerkesztői üzenetek rovata, a mely csak egyesek érdekeit szolgálja azzal, hogy a kért felvilágosítást megadja, következképpen tehát nem foglalhat el oly nagy basábot, mint az előbb említettek.

Beérkezik némelykor 40—50 levél hetenként s helyszűke miatt alig 15—20 kap választ; a többinek bizony várni kell, a míg reá kerül a sor. Ha a levél tartalmából azt látjuk, hogy sürgösebb természetű, akkor az ügyis soron kívül nyer elintézkést, ellenkező esetben azonban nem tehetünk kivételt daczára annak, hogy a levélirő «a legközelebbi» számban szeretné már olvasni a választ.

Térjünk át most arra: *hogyan* kérjenek felvilágosítást?

Mielőtt valaki valamit kérdez, tisztában kell lennie a kérdés tartalmával, vagyis át kell gondolnia, vajjon mit is kérdezzon? Ha ezzel már tisztában van, akkor a kérdést a *megszólítás és bevezető sorok elhagyásával* vesse papírra, olvassa újból figyelmesen át és ha a kérdést helyesnek és érthetőnek találja, akkor — ha még van kérdezni valója — tegye fel a további kérdéseket, mind-egyiket folytatódólagosan 1., 2., 3. stb. megszámozva, *jelégével ellátva és aláírva, zárószóok mellőzésével* küldje be a következő czímre: «A csendőrségi lapok szerkesztőségének, Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.»

A levél vagy levelező-lap tehát ne tartalmazzon mást, mint a jeligét, a kérdést magát, végül a kérdező nevét és rendfokozatát, valamint az állomáshelyet a keltezzéssel együtt.

A jelige arra való, hogy a válaszból senki se tudhassa meg, hogy ki tette fel a kérdést. És ez — a mint tapasztaltuk — elég fontos dolog.

A jeligét tehát úgy kell megválasztani, hogy azt csak a levélirő tudja, mert máskülönben nem felel meg a czélnak.

Legzélszerűbb, ha *számok* alatt kéri a választ, mert szinte kizártnak vehető, hogy két egymástól mértföldekre távol levő csendőr egy és ugyanazt a számot választaná s ha ez mégis megtörténne, a szám mellé levélirő nevének kezdőbetűjét hozzátéve, feltétlenül felismerheti a neki szóló választ, a nélkül, hogy kiltét bárki is sejtjené, a miáltal esetleg kellemetlenségeknek elője vétetik.

Ne használják ellenben jeligéül nevük kezdőbetűit, mert ez gyakran tévedésre adhat okot. Pl. Kovács István csendőr azt kéri, vajjon a képviselő mentelmi joga akkor is fennáll-e, ha a képviselőház szünetel? Felolcst reá: Igen. — Kertész Imre csendőr azt kérdezi, hogy a gyujtogatás bűnére büntethető-e? Válasz: nem. — Mind a két csendőr K. I. betű alatt kér felvilágosítást.

Ha ilyen esetben az órs állomáshelyét nem tüntetjük fel a betűk mellett, akkor felreértés esetén szép kavarodásnak lehetnének önkénytelen okozói, ha pedig az állomáshely fel van tüntetve, akkor a szemfüles órparanesnok rogtón tudja, hogy ki a kérdezősködő a így az inkognitó el van áruva.

Sokan az órs állomáshelyét ahajtják jeligéül, a minak 10 eset közül kilenc esetben az a következménye, hogy az órparanesnok megkérdéz bennünket, ki volt a kérdezősködő? Választ természetesen nem kap.

Nagyon kedvelt jelige: *örög zsandar.* (A fintal csendőrok használják előzorettel.)

Az idgen szavak szintén nem ritkák s ha a levélirő

A legjobb órák,

legszolidább ókszerék, egyszerűtől a legrágábbig, az középsőig, mint részletfeszítésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészről Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett,
Aranyjók ingyen!

A brádi aranybányászat. — A Viktor altárna szádája.

„helytelenül” irt jeligéjét „helyesen” közöljük, még képesünk írni s megmagyarázni annak az idogen szónak az értelmét.

Ezen szemelvények is a mellett bizonyítanak, hogy legjobb, ha a jeligo számokból áll.

Felhívjuk továbbá a levélírókat, hogy ne csak kérdézősködjének, hanem olvassák el a választ is. Akárhányszor előfordul, hogy egyik-másik sürget egy olyan választ, a mely már régen megjelent.

Lapunk minden egyes számában megjelenik egy-egy szakvezeték, a mely a csendőr szolgálatával, jelenével és jövőjével foglalkozik és általában felöleli mindazt, a mit a csendőrnek tudnia szükséges. S mégis előfordulnak esetek, hogy oly ügyekben fordulnak hozzánk, a melynek fejtegetése éppen abban az időben folyik. Ez csak arra vall, hogy az illető nem vesz magának annyi fáradságot, hogy a cikket elolvassa, hanem megelégszik a czimszóval s a felvilágosítás megadását a szerkesztőre bizza, a ki ily esetben természetesen utal a szakközleményre.

Vannak azután — örömmel kijelenthetjük nagyon kevesen — a kiknek szinte „mellékfoglalkozása” a kérdézősködés. Az örökkévalóságtól a czipőfűzőig mindenfélét összekérdeznek s nem unják meg. Ha azután a felvilágosítás elmarad, akkor alénv alatt kérdézősködni, más jeligét választanak s abban a szent meggyőződésben vannak, hogy a szerkesztő ezt nem veszi észre. Ha azután így sem boldogulnak, akkor honnan-honnan nem, valahogy szereznek maguknak egy Lexikont s abból adnak fel egy-egy fogas kérdést. De itt is ráfizetnek, mert szóról-szóra kiírjuk nekik azt a szöveget, a melyet már elolvastak akkor, a mikor a kérdést feltették.

A névtelen levelek kivétel nélkül papirkosárba kerülnek.

Végül még csak annyit, hogy nagy élvezet egy komoly, életrevaló kérdéssel foglalkozni, azt megvitatni s végül tisztázni, de unalmas és czelszerűtlen időpocsékolás éretlen és a csendőr katonás jellemével össze nem egyeztethető kérdés feltevésével elárulni azt, a mit nagyon is takargatni kellene.

Az igazolványos altisztek a polgári szolgálatban.

Irt: dr. Végh Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

(Folytatás.)

VII. M. kir. földmivelésügyi miniszterium.

a) Kapus, ojtónálló, hivataloszolga, házmester, gépész, könyvondász. A gépésztől gépkezelői vizsga, a könyvondásztól a könyvondászatban való jártasság vagy hat havi próbaszolgalat kivantatik.

b) Irodaségdtiszt, fordító. Előbbi állással 1400 kor. fizetés és 800 kor. lakpénz, utóbbival 2600 kor. fizetés és 1000 kor. lakpénz jár. A fordítóknak a német és horvát nyelvet tökéletesen ismernie kell. Itt is, mint más

miniszterinmoknál, a kezelési szakon a legkedvezőbb esetben a segédhivatali főigazgatói állás érhető el.

1. Erdészeti hatóságok, hivatalok, intézetek.

a) Fameszter, gépkezelő, főerdőr, erdőőr, erdőlegény, segéderdőőr, hivataloszolga. A fameszter fizetése 900—1000 kor., a gépkezelő 960—1200 kor., a főerdőrre 900—1000 kor., az erdőőrré 600—800 kor., az erdőlegény és segéderdőőrré 400—500 kor. s végül a hivataloszolga fizetése 600 kor. A fizetésen kívül természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszzerű lakpénz jár. Az altisztek, nevezetesen a fameszterek, gépkezelők, főerdőrök és erdőőrök személyi pótlékot és évi 60 kor. egyenrútmátalányt kapnak. Az említett javadalmazásokon kívül van tüzfajárandóság, földiletmény s legeltetési jog.

Az erdőőri állások elnyeréséhez erdőőri szakvizsga, bizonyítvány vagy erdőőri szakiskolai végzettség szükséges. Csakis az ily képesítéssel bíró igazolványos altiszt tarthat számot arra, hogy ily képesítéssel bíró más, nem igazolványos pályázóval szemben erdőőrré kinevezessék.

Az erdőőri képesítést kétféle módon lehet megszerezni és pedig: vagy a m. kir. földmivelésügyi miniszter által a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg az 1880. évben 25347. szám alatt kiadott utasítás értelmében teendő vizsgával vagy pedig az erdőőri szakiskola elvégzésével. A szakiskolai tanfolyam két tanévre terjed, a melynek végeztével a tanulók erdőőri szakvizsgára bocsáttatnak. Minthogy a szakiskolák szervezetének, az azokba való bejutásnak s más tudnivalóknak ismertetése a közlönyemnek tulajdonképpeni célját már túlhaladná, épp azért, ezek ismertetését mellőzve, csak röviden utalok arra, hogy az ezekre vonatkozó közelebbi adatok a görgényeszentimrei, a királyhalmi, (u. p. Szabodka), a lipótújvári és a vadászerdei (u. p. Temesvárgyárváros), erdőőri szakiskolák igazgatóságától indbátók meg.

A fameszteri és gépkezelői állásokra pályázóknak hiátlan beszélő, látó és halló képességen kívül az írás, olvasás és számolásban kellő jártassággal kell bírniok. Szükséges továbbá, hogy az ily állásokat elnyeremi önjátók a vízi-, ut- és polgári építkezésekre vonatkozó gyakorlati ismeretekkel és az építkezéseknek a megállapított tervek szerinti vezetésében megfelelő képességgel, illetőleg az állami gépkezelői vizsgával és a mértani rajznak elemi ismereteivel birjanak.

Az erdőlegényi és segéderdőőri állások elnyeréséhez különleges szakismeretek beigazolása nem szükséges.

b) Irodaségdtiszt. Fizetés 1400 kor. Természetheni lakás vagy szabályszerű lakpénz. A kinevezést megelőzőleg hat havi próbaszolgalat teljesítése kivantatik.

2. Kincstári birtokok.

a) Műmester, kastély-kulesár, kertész, hivataloszolga, altiszt, kapus, gépész, laboráns, felügyelő. A műmester fizetése 1080—1320 kor. s természetbeni lakás; a laboránsé 800—1200 kor. s ugyanevak természetbeni lakás.

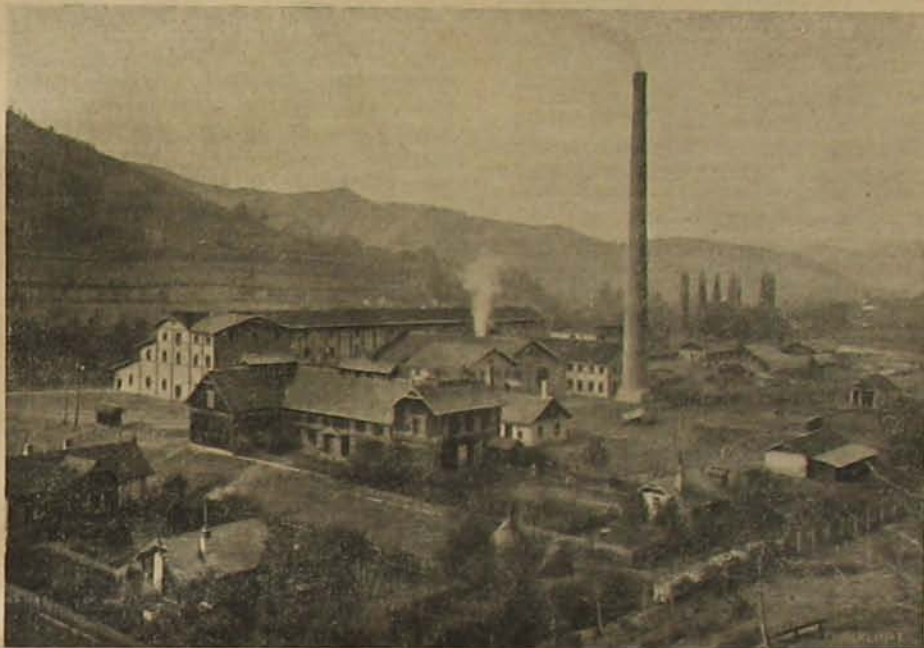
b) Irodaségdtiszt, irodatiszt 1400 kor. fizetés s természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz.

3. Általéjészségügy.

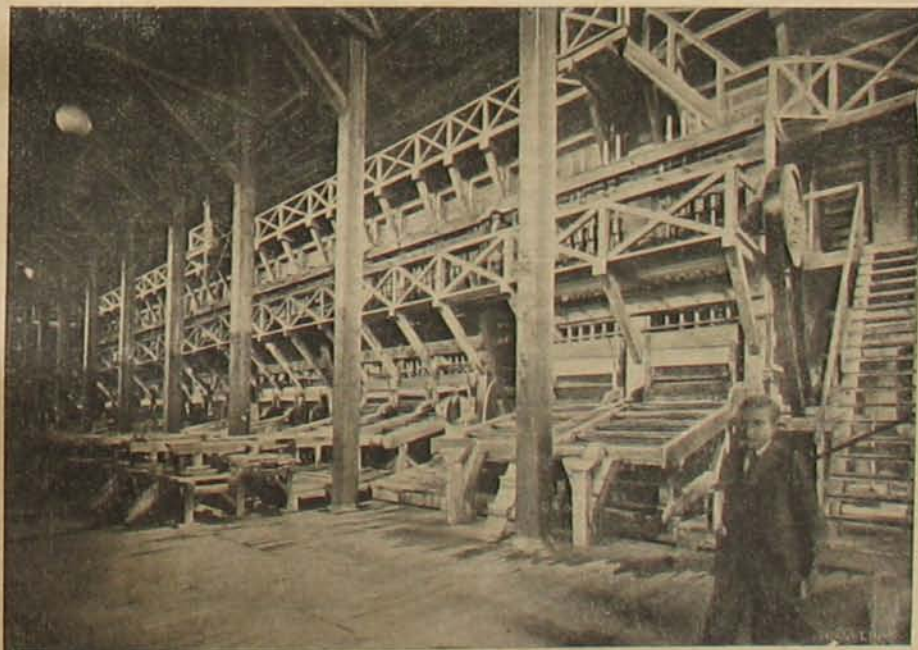
a) Belépo állomási őr, a hivataloszolgákra megállapított fizetéssel és lakpénzzel, esetleg természetbeni lakással és ruhaátalányul.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem **Beretvás-pastillát** használjon azonnal

mely 10 percz alatt a legmáskacsb mágirait és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. **Készít Beretvás Tomágygyógyezérés Klapentou.** Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

A brádi zúzómű.

A zúzómű belseje.

A brádi aranybányászat.

4. Gazdasági tanintézetek. M. kir. állatorvosi főiskola.

a) Kapus, hivataloszolga, laboráns, munkafelügyelő. A munkafelügyelői állás javadalmazása 1200 kor., természetbeni lakás és 200 kor pótlék.

5. Folyammérnöki és kulturmérnöki hivatalok.

a) Kikötőőr, hajósőr, zsilipőr, folyamfelügyelő. Az első három állás javadalmazása 700—1160 kor. közt váltakozik, a mihez még természetbeni lakás vagy szabályszerű lakpénz járul. A folyamfelügyelőnek fizetése 900—1200 kor. s ugyanez a lakás vagy lakpénz.

b) Irodasegéd-tiszt. Fizetés 1400. kor. és szabályszerű lakpénz. Rendszeresítve van még s idővel elnyerhető az irodatiszti állás, melynek javadalmazása a lakpénzen kívül 2000 korona.

6. Országos meteorologia és földmágnességi intézet.

a) Hivataloszolga.

b) Irodatiszt, 1400 kor. fizetéssel és megfelelő lakpénz.

7. Földtani intézet.

a) Kapus, gépész, laboráns, hivataloszolga. A gépésznek gépkezelői vizsgával kell bírnia.

b) Hivataltiszt. Fizetése 2000 kor. és 900 kor. lakpénz.

A földmívelésügyi miniszteriumnál, valamint az annak alárendelt hatóságainál, hivatalainál stb. rendszeresítve levő s most ismertetett állások elnyeréséhez az említett feltételeken kívül szükséges még a magyar nyelvnek ismerete szóban és írásban, továbbá a hivatalnok állásokhoz négy középiskola vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

A már felemlített s különös szakképzettséget igénylő állásokon kívül vannak még ennél az ügyágazatnál oly állások is, amelyeket az igazolványos altisztek elnyerhetnek a nélkül, hogy rendelkeznének azokkal az ismeretekkel, a melyeknek elsajátítása multhatlanul szükséges arra, hogy az elnyert állással járó teendőket kellően ellátni tudják. Így pl. a laboránsi állásra a pályázó igazolványos altiszteket az 1873. évi II. t.-ez. 12. §-ában foglalt rendelkezések folyamánaképpen minden előzetes szakismeret beigazolása nélkül ki kell nevezni, holott egyes intézeteknél az ezzel az állással járó teendők ellátásához nagyon is sokoldalú szakismeret szükséges. Hogy tehát egy ily laboránsi állással járó teendőkről s a szükséges ismeretekről az altiszteket általánosságban tájékoztassam, példaképpen felsorolom az állatorvosi főiskola bakteriológiai laboránsának kötelességeit, a melyek főbb vonásokban a következők: az oltóanyagok termelésében való részvétel, a ragályanyagok tenyésztő-évre való tenyésztő anyagok elkészítése és sterilizálása; a kész oltóanyagoknak fiolákba és üvegekbe való lefojtása; az ily anyagok kipróbálásakor az azokkal beoltott és elhullott állatok hulláinak szabályszerű felbontása és a boncolás után azok megsemmisítése s a megfelelő fertőtlenítés végrehajtása; a lépfene, sertés-orbáncz, diftéria és más ragályos betegségek ellen készülő serumokkal való beoltás körüli segédkezés; az állatokból kibocsátott vérnek megfelelő feldolgozása (savóképzés, filtrálás), végül mind e ténykedésekkel kapcsolatban a gépmotor kezelése.

E kötelességek ismerete mellett teljesen érthetőek azok az esetek, a midőn az ily laboránsi állásokat elnyert

altisztek, a kik a pályázat alkalmával nyilván csak az állással járó nagyobb javadalmazást tekintették, a leg-
rövidebb idő alatt igyekeztek állásuktól megszabadulni.

VIII. M. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterium.

a) Kapus, ajtónálló, hivataloszolga, könyvadász, mely utóbbi állást csak oly altiszt nyerhet el, a ki a könyvadászatot tanulta.

b) Irodasegéd-tiszt. Fizetés 1400 kor. Lakpénz 800 kor. Rendszeresítve van még irodatiszti, segédhivatali igazgatói és segédhivatali főigazgatói állás, ugyanoly javadalmazással, a mint azt más miniszteriumoknál láttuk.

1. Országos közoktatásügyi tanács.

a) Hivataloszolga.

2. Egyetemek. Kassai jogakadémia.

a) Kapus, pedellus, hivataloszolga, laboráns, preparátor, kazánfűtő, gépész, gépkezelő, fűtő és kertész. A laboráns és preparátorral szemben főkövetelmény, hogy az illető tanszéknek megfelelő iparban jártas legyen. A kazánfűtőnek kazánfűtői, a gépésznek gépkezelői, a kertésznek pedig kertészeti vizsgával kell bírnia.

b) Irodasegéd-tiszt, irodatiszt 1400, illetőleg 2000 kor. fizetéssel és szabályszerű lakpénzzel.

3. Pasteurintézet és kórházak.

a) Kapus, hivataloszolga, gépész, laboráns, kertész. Gépészi és kertészeti vizsga, a laboránstól pedig megfelelő ipari jártasság kívántatik.

b) Irodatiszt, a mely állással 1400 kor. fizetés és szabályszerű lakpénz jár.

4. Ögyallai csillagda.

a) Hivataloszolga, laboráns, a mely utóbbi állás elnyerése itt is a megfelelő ipari jártasság kimutatásához van kötve.

5. Középföldi tanárképzők. Tankerületi főigazgatóságok.

a) Hivataloszolga.

b) Irnok. Fizetés 1400 kor. és az állomáshelynek megfelelő lakpénz.

6. Gimnáziumok, reáliskolák, felsőbb leányiskolák.

Felső nép- és polgári iskolák.

a) Kapus, iskolaszolga. Az iskolaszolga fizetése 600—1000 kor. közt váltakozik, a mihez még az egyes városokra megállapított bérszabályzat szerinti lakpénz jár.

7. Polgári és elemi tanító- és tanítónőképzők. Kisdudovónőképzők.

a) Iskolaszolga, kertész. Utóbbinak kertészeti vizsgával kell bírnia.

8. Keleti kereskedelmi akadémia. Felső kereskedelmi iskolák.

a) Iskolaszolga.

9. Bábaképzők.

a) Hivataloszolga.

10. Gyógygyógyászati intézetek.

a) Kapus, hivataloszolga, kertész. A kertésznek ezenél az intézeteknél is kertészeti vizsgával kell bírnia.

11. Felsőföldi és szobrászati iskolák, orsz. mintajáróiskola és rajztanárképző, iparművészeti iskola.

a) Hivataloszolga.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjólányorabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képek árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

12. Orsz. zene és színművészeti iskola.

a) Kapus, hivatalosolga.

13. Magyar nemzeti múzeum, szépművészeti múzeum, magyar történelmi képcsarnok és iparművészeti múzeum.

a) Kapus, hivatalosolga, laboráns és praeparátor. A laboráns, illetőleg praeparátor fizetése 1100—1200 kor., szabályszerű lakpénz és 100 kor. ruhaátalány.

A felsorolt állások elnyeréséhez az említett különleges képesítéseken kívül szükséges a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, továbbá a hivatalnoki állásoknál négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség.

A most ismertetett szolgálai és altiszti állások közt a laboránsi és praeparatori állások azok, amelyek a javadalmazás szempontjából az altisztek igényeinek a leginkább megfelelnek s a mely állásokat itt is csak úgy, mint a földművelésügyi miniszteriumnál, illetőleg ennek alárendelt hatóságainál levő hasonló állásokat az igazolványos altisztek a kellő szakismeretek előzetes beigazolása nélkül elnyerhetik, azonban rövid idő alatt itt is nagyon sokféle ismereteket kell elsajátítaniuk s a mellé még alsóbbrendű munkát is kell végezniök.

Tájékozás céljából felsorolom a Magyar Nemzeti Múzeum állattani osztályánál rendszeresítve levő, praeparatori teendők végzésével egybekötött laboránsi állással járó kötelességeket, amelyek a következők: állatok szakszerű gyűjtése, praeparálása és conserválása.

Eme különleges teendők kellő elláthatása érdekében az alkalmazottnak jártasságot kell szereznie az állattan alapvető ismeretében, az állatok gyűjtésében, praeparálásában és conserválásában, nevezetesen: gerinczeselek tömése, esztrázak egybeállítás, rovarok tűzése, lepkek feszítése stb.

Mindezen kétségtelenül különleges szakismereteket igénylő munkakör dacára a laboráns kötelessége az állattári helyiségeknek tisztántartása, tehát alsóbbrendű munkák végzése is.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Vándorlás a természetben.

Mozognak a tenger vizei, vándorolnak a levegő tömegei; vándorolnak Földünknek szerves lakói is. Neun szölok itt az emberről, kit, — lakják bár a föld bármely részén, hagyomány, nyelv, háziesszközök s állatok, szokások s társadalmi intézmények és a mjt első sorban kellett volna említenem, régészeti leletek Ázsiához fűznek, mint közös ősi hazához. Hiszen ha a 66 millió négyzetkilométer területtel bíró Polinéz-szigettenger lakói Hawaiiól Neuseelandig s innen Tahitiig s után Madagaszkárig a Malakkai félszigetről vándoroltak ki s pedig mint bizonyos tények alapján tudjuk, alig pár száz évvel ezelőtt (Quatrefogus: Les Polynésiens et leurs migrations. Paris): akkor a más területekre való elvándorlás többé már nem lehetetlenség. Hiszen Európa, Afrika szorosan össze vannak nőve Ázsiával; Amerikát északra csak a 90 kilométer szélességű Bering-szoros választja el tőle s ezen csekély távolságot is kőbe eső szigetek esőkkuntik; Ausztrália pedig a Molukki és Kis-Szunda szigetek, továbbá Neuguinea révén oly közel osik Ázsiához,

A fehérés kőzet tartalmazza az aranyat.

A brádi aranybányászat.

hogy szinte csoda, hogy csak a tizenhatszodik század végén fedezték fel Tehát az embert mellőzőm. Csak a növények s állatok vándorlásáról kívánok szólni. Néha a természet erői működnek ebben mint faktorok közre, pl. a szélvésztek, melyek messze földekre elhordják a növények magvait és hozzánk hozzák messze északi vidékekre madarait; vagy a tengeráramok, a miként például biztos tény, hogy a kókuszpalmát a tengeráramlatok hordták szét a Panama-szoros vidékéről a Polinéz és Szunda szigetekre. Mégis legtöbb nővényi és állati vándorláának az ember volt eszközlője, a ki a szerint, a mint a növény- és állatvilág valamely része reá nézve hasznos volt, átköltöztette azt tengereken át idegen világrésekre.

Azonban nem egyetlen mértékben nyújtották e tekintetben a világrések adományait az embernek. Mert a világrések gazdagsága hasznos növényekben s állatokban rendkívül különböző. Európa itt nem jöhet tekintetbe, hisz e világréz nem egyéb, mint Ázsiának nyugatra tolt félszigete, mely mindenképen Ázsiától függött. De még Afrika sem, mert Ázsiához való közelsége miatt szintén ennek befolyása alatt állott; és különben is kulturnövényeink és állatnink összességében igen szerény részt tesznek ki azok, melyek Afrikát mondhatják hazijuknak. Hogy azonban a benszüllöttekkel szemben igazságosak legyünk, meg kell jegyeznünk, hogy ők ősidőktől fogva foglalkoztak marhatenyésztéssel és a Sorghummal, a cziróknak, mint triphülo növénynek a termesztésével. A mi már Ausztráliát illeti, ennek a földfedezéskor egyetlen egy kulturállata s egyetlen egy kulturnövénye sem volt. Termett ugyan vadon Yamgyökér, melyet a benszüllöttek szakséghől ki is ástak; és ugyan-osaik a vadon tenyésző arduonövénynek (pátrinyfélé) magvait megörölték, s ebből kenyérfélet sütöttek; azonban a természetessel nem foglalkoztak.

**Részletfizetésre
készpénzáron!**

Es a részletek 1. A többi részletekkel drási módon kielik újításunk. Mi a EUFON (tölcserétküli beszélőgépet ugyanszon áron) először adjuk részleteire, mint kés pénzért. **Riadó** lemezek sem drágábbak részleteikre, mintha készpénzért vennék. Kérje Eufon és Riadó jegyzékünket és hasonlítás össze árainkat bármilyen más részletek árjegyékével. Azonnalbeszerezz a költségek.

szent László Intézet
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16

Amerikában a világrész legnagyobb részét elfoglaló vadásztörzsek mellett Középamerika és Délamerika nyugati fonsíkjai rendezett államok keletkeztek, tehát kultur-népek-laktak, a melyek földműveléssel és állattenyésztéssel is foglalkoztak. Azonban a kulturnövények s állatok dolgában az Újvilágot is nagy szegénység jellemzi. A benszülötteknek mindenekelőtt nem volt tejlő állatuk egy sem; s így Amerikában nem is fejlődött ki sehol az Óvilágra nézve oly jellemző nomád élet, mert ennek alapföltételeit a haszon- és tejlő állatok tenyésztése alkotja. Háziállatuk is csak egy volt, a láma, melyet, mint jelenleg, teherhordásra használtak s ezenkívül gnyapjáért tenyésztettek. A házi szárnyasokat az egyetlen pulyka képviselte. Lisztadó növényük is csak egy volt, a tengeri, mely mellett Peruban a burgonya hirt nagy fontossággal, azonkívül a paprika (*capsicum annuum*), tök, ugorka és kétféle bab. Az Újvilágban hiába keressük mérsékelt övünk pompás asztali gyümölcsseit, a körte- s almaféléket, a szilvákat, barackokat stb.; mindez az ananásznak kellett pótolni, melyet Peruban gondosan termesztettek. A szőlőtő meg volt ugyan Amerikában, a miként ez a 10. századbeli normann kalandorok bagyományából kitetszik, kik a mai New-York vidékét „Vinland”-nak, borországának nevezték, mert buján tenyészett ott a vadszőlő. Azonban az indiánusok nem méltatták figyelemre és részegítő italaikat Peru- és Mexikóban egyaránt erjesztett tengeriből (a caicsa-sőr), azonkívül Mexikóban az agavénédből (Pulque) készítették. Szálas, rostos növényük szövethéztésre tulajdonképen csak egy volt, az amerikai gyapot, melyet még az imént említett agavének durva szálai pótoltak. Ezekhez járul néhány nagyfontosságú narkotikus növény, első sorban a dohány, a kokas s kakao, melyekben mindkettje használatban volt.

Ezek az Újvilágnak kulturállatai és növényei. Mily nagy ezekkel szemben az Óvilág, illetőleg az Amerikánál nem sokkal nagyobb Ázsiának gazdasága. Ha háztartásunkra szemelt vetünk, mindaz, a mi hasznos, a mi éltet adó, a mi élvezetet nyújt és gyönyörködtet, csaknem kivétel nélkül Ázsiából vándorolt hozzánk s a Föld minden részére. A két legfontosabb lészínővény, a búza Mezopotámiából, a rozs Kisázsziából került hozzánk. A rizs hazája délkeleti Ázsia; Khinában 2822 évvel Kr. e. kezdtek termesztetni s Ázsiában 600 millió ember táplálkozik vele. Az árpa a Kaapi-tenger vidékéről való. A szágót, a cukornádat a Szunda szigetek; a gesztenyét Kisázsia, a szőlőt s eperfát Arménia nyújtották; az olajfa Szíria adománya.

A cseresznye Kisázsziából, a barack Perzsiából, a narancs Khinából származik. A ló, szamár, juh, szarvasmarha Középszáziából valók, ahol ma is vadon tenyésznek. A házi tyúk, gyöngytyúk, páva Indiából származott; a fácán, aranyhal és selymhernyő Khinából. Izgató fűszereinket a tropikus Ázsia heves napugara érleli meg. A bors a Malabár partokról, a cizmet Ceylonról, a szegfűszeg a Molukki szigetekről származott. Ide illik Afrikának egy igen heves adománya, a kávé, melynek eredeti hazája azon vonal, mely déli Abessziniától nyugati irányban Guineáig tart. Itt a kávé-cserje még ma is vadon tenyész. Még virágos kortjeink legdúsabb elemeit is Ázsia nyújtotta, a rózsát Kínából, a hónapon rózsát Khina, a peoniat (Pünkösdi róza), liliket, tulipánt déli Szibéria, a jáczintot Perzia, az ékeken rododendront s az azaleát a déli Kaukázus, a rózsával versenyző karnéliát déli Khina. Még a

bájos és mosolygó búzavirág is Ázsiából való. És mindez nemcsak hozzánk jutott el, hanem átvándorolt a tengeren s új hazát nyert az Újvilágban. Összes gabonaneveink és gyümölcsfaik Amerikának mérsékelt részein kitűnően díszlenek; a kávé Braziliában s Közép-Amerikában, a cukornád a Missisippi alsó vidékein, Braziliában s Guyanában a legfontosabb földművelési ág. Az első lovat 1536-ban Mendoza vitte be Argentiniába, az első juh 1550-ben került oda s az első szarvasmarha 1553-ban; s a Pampákban a juhok száma ma túlhaladja a 66 milliót, a lovaké a négy milliót, a szarvasmarháké a 20 milliót.

Gazdagon viszonzta tehát az Óvilág Amerikának főnnebb elsorolt adományait, melyekhez még kettőt akarok csatolni: a legillatosabb fűszert, a vaniliát, mely Délamerikának északi részében és Középamerikában otthonos; és az Újvilágnak orvosi szempontból legbecesebb adományát, a Perui és Ecuadori Andesek gerincein termő Khinafát. Megjegyzem, hogy a Khinafa a rabló-gazdálkodás folytán pusztulásnak indult; s ettől csak az által menekült meg, hogy Angolország Keletindia-ban, Németalföld Jávába s Franciaország a keletafrikai Reunion szigetre költöztette át. — Így vándorolnak a növények s állatok egyaránt.

KÉPEINKHEZ.

A brádi aranybányászat.

Aranytermelés tekintetében, Európában, hazánk foglalja el aránylag az első helyet s itt is különösen az Aranyos folyó és a Maros völgye által határolt Érezhegyység, vagy mint a geológusok nevezik, a Kárpáti-homokkő hegység az, a melyből a legtöbb aranyat bányásszák. Hazánk erdélyrészi arany- és ezüstbányáinknak zöme ebben a hegységben, Alsó-Fehér vármegye délnyugati és Hunyad vármegye északkeleti részében van. Az itteni gazdag fémhányak közül is kiválik Brád aranybányászata. Brád kisközség, Hunyad megyében, a Fehér-Körös mellett fekszik s legnagyobb részünk előtt csak mint az arad-brádi vasút vonal végállomása ismeretes. Bányászata volt már az ókorban is. Előbb a dáciáinak, majd ezek után a rómaiak művelték az ottani bányászatot s már abban az időben is gazdag aranyiparral dicsekedhetett a brádi fémhányászat. Később, különösen 30-40 év előtt valósággal pangó állapotba jutottak ezek a bányák. Legtöbb helyen ugyanis a duló bányaművelés járta s az így nagy hirtelen szerzett, de rövid ideig tartó gazdagságot évekig tartó szegénység váltotta fel, a mihez nagyon hozzájárultak a munkások megbízhatatlansága, az aranylopás és a bányaművek szegényes technikai berendezése is. Most azonban a technika legnagyobb vívmányaival berendezett zuzdák működnek a bányákban úgy, hogy még Transvaalban sincsenek oly tökéletesen berendezett zuzóművek, mint Brádon. Az aranyt itt a zöldkő-trachit és a kőzeteket átjáró kvarc-érezekből bányásszák. Az érezekkel tele uziklusaladékokból: a tele-erek (telérek)-ből nyorik az arany. A kvarc-trachiton kívül a kárpáti hornokkő is vezet teléreket, a melyeknek vastagsága sokszor eléri a 60 centimétert. Ezekben van a levél s tü alakban linonnan, durván behintett arany. Egyes helyeken ugynevezett leneseket, buczkákat alkot a szabad arany. A botosi bányaműben pl. 1882 év őszén egy 22 köbméter szelvény

ÉLELMISZEREKET

legújabbakban adja

szállítja az élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a ca. és kir. linderog részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TEIC 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

és négy méter hosszú, mintegy 20 kgrm. súlyu aranylencsét találtak. Ezeken kívül néha-néha nagy természetes aranyleltek: arany-rögök is bukkannak a bányászok. A múlt században az ugyanebly a bányacsoportba tartozó Kaproncza tüzszhen, majd az erdélyi Magurában találtak negyven s néhány fontos természetes aranyat. De a leközölnél híresebb az 1891. évi brádi (muszári völgyi), közel 74 kgrnyi súlyu aranylelet, a mely az Ausztráliából ismert legtöbb aranyrögökét is felülmúlja nagyság dolgában. Hogy mily eredménnyel üzik itt a bányászatot, bizonyítja az, hogy a múlt évben közel 16 métermázsia aranyat produkáltak Brádon, a mi harmadfél millió kiadással szemben mintegy négy millió bevételt hozott. S így a tulajdonos társaság nemcsak a vételár és költséges berendezés busás kamatját kapja meg, hanem egy nagy vidék szegény lakosságának is állandó keresetét nyújt.

A jelen számunkban közölt képek a brádi és a hozzáirtó bányaművek egyes részéről valók.

HIREK.

Megjelent. Az 1911. évre szóló csendőrségi zsebkönyv. Ára 2 K 20 f. Megrendelések a Csendőrségi Lapok kiadóhivatalához intézendők.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus javára újabbán a következő adományok folytak be: Oszvár Kálmán cz. őrsvezető és Komlós Mihály csendőr, az első magyar általános biztosító társaság temesvári főügynöksége által nekik felajánlott jutalom fejében 30, Eibel Árpád főhadnagy özvegye Rákosszentmihály 10, Witt Károly őrmester nejének gyűjtése Zólyomlipcséről 10, dr. Végh Kálmán honv. ministeri segédtitkár Budapest 10, Tóth Kálmán András hadnagy Székelyudvarhely, újévi üdvözlések megváltása czimén 5, Valló József hadnagy Debreczen 2, Miklós Dénes őrsvezető Kitiú 2, nagykárolyi szárny 34, nyíregyházi szárny 35, Kállnay Gyula főispáni titkár, a nagykárolyi szárny utján 5, a nyitrai szárnytól: Turay János cz. őrmester és Rapos János cs. cz. őrsvezető 2—2, Mészner József cz. őrmester, Koltay Ferencz cs. cz. őrsvezető, Szabó Ferencz és Végh Miklós csendőrök 1—1, és Halmes Nándor csendőr 1.50, beszercezbányai szárny 28, a tövisi őrstől Bálint Ferencz járásőrmester 2, Csere György cz. őrsvezető, Nagy István cs. cz. őrsvezető, Galgóczy Péter, Butyka János és Csillik János csendőrök —.50 —.50, sófalvai őrs 4, cserbeli őrs 3.50, büntető törvénykönyvekért: debreczeni pötszárnytól 160, debreczeni szárnytól 140 és a belényesi szárnytól 20. Az adakozások eddigi eredménye 16,336 K 98 fillér.

Agyonlőtt családirtó. Németh József őrmester, tapolczai őrsparancsnok, január 4-én Tapolczán, Farkas Lajos állami erdőőr ellen, ki egy leányát agyonlőtte, nejét és egy leányát pedig lövés által súlyosan megsebesítette és a közbelépő járőrre is forgópisztolyt fogott, annak halálával végződő löfegyvert használt.

Meglőtt vadászó. A somogy megyei mesztegyői őrs egy járőre január 2-án, portyázás közben, a bizei szőlő-hegy között elterülő mezőn, Talos Pál bizei lakos orvvadászsázzal találkozott, ki járőr ellen egy eredménytelen lövést intézett. A járőr vezetője, Szollár István cs. cz. őrsvezető, erre Talos ellen szintén egy lövést intézett s a jobb lapoczkáján súlyosan megsebesítette.

Egy gonosztevő ártalmatlanná tétele. Németh Dávid járásőrmester és Keszler Mátyás csendőrből állott móri

őrsbeli járőr, január 4-én délelőtt 1/28 óraker, Kolompár József vépi születésű, többrendbeli bűncselekménnyel terhelt, löfegyverrel ellátott, veszélyes gonosztevő kőhorczigány ellen, üldözés közben, a kishéri vasúti állomás közelében löfegyvert használt mincké következtében nevezett a jobb kar tövében életveszélyes sérülést szenvedett.

Orvtámadás egy járőr ellen. Kiss Elek és Szirom István kismarjai őrsbeli csendőrökből állott járőrre, január 2-án este 7 óraker, a biharmegyei Kismarja község határában lévő erdőben, portyázás közben, eddig ismeretlen egyén, vadászfegyverből egy lövést tett, mely Kiss csendőr kalapját, fegyverének a felső karika alatti részét és jobb fülkagylóját, Szirom csendőrnek pedig a köpenye alsó szélét találta. A lövésre annak irányába Szirom csendőr két lövést tett, majd az erdő átkutatása közben ballott zörej irányában mindketten ismét egy-egy lövést tettek. A járőr fegyverhasználatának eredménye, miután tettes feltalálható nem volt, ismeretlen.

Rablógyilkossággal vádolt járőr. A távirati iroda nyomon január 7-én több napilap azt közölte, hogy két csendőr szolgálatközben, Erzsébetváros közelében, egy Romániából visszatért leány ellen, rablógyilkoságot követett el. E közleményt, mint valótlan, a közreadó Távirati Iroda czáfolata nyomán, a 8-án megjelent napilapok ugyan szintén megczáfolták, mindazonáltal meg kell jegyeznünk, hogy az ily légből kapott hírek közlése nagy ártalmára van intézményünk féltékenyen őrzött eddigi jó hírnevének, mert a szenzációs valótlan közleményt átvéő külföldi lapok a czáfolatról már nem vesznek tudomást s így a külföld előtt rajtunk szárad a gyalázó bélyeg.

KÜLÖNFÉLÉK.

Új órarendszer. A rohanó világ és a modern kor embere megreformál, átváltoztat mindent, a mi gyakorlatiasabban megfelel a követelményeknek. Így kerül sorra most a tizenkétórás rendszer átváltoztatása huszonegyesre, a mint hogy Olaszországban már huzamosabb idő óta hivatalosan használják az időmeghatározásnak ezt a módját. A Lisszabonban tartott nemzetközi táviró-kongresszuson az államok képviselői kimondták, hogy életbe fogják léptetni a vasutakon és a táviró-bivatalokban a huszonegyes órabesztást s így Magyarországra és Ausztriára is kötelező ez a határozat, ba a határozott időpontot nem is állapították meg az életbeléptetésre. A reform egyelőre csupán a vasúti, táviró- és postai forgalomban fogja megkezdeni a maga útját, hogyigy a nagyközönség és főképp az üzleti világ lassan megbarátkozzék az új renddel. Arra már kevés a reményesség, hogy a polgári életben diadalt arasson az új besztás, mert a régi megszokás, a tradíciókhoz való göresős ragaszkodás erősen útját állja a reform bódításának. Bár, a mint említettük, Olaszországban már huzamosabb ideje divik az új besztás s ehhez képest a vasúti menetrendekben is a 10 óra 20 perc, meg 23 óra 40 perc szerepel, egyéb hasonló fura számokkal egyetemben, mégis nálunk ugyancsak sok fej-törésre adna etejnte alkalmat ez az új számítási rendszer. A szüneteléssel badi lábom álló magyarok még a koronaszünetléssel is csak ügyvel-bajjal tudnak rendbe jönni, holott a forint átszámítása kerouvértékre nem valami ördöngös dolog. Ha majd a vasutak komolyan hozzálátnak a huszonegyes óra alkalmazásához, lassan-

kint meg fogja szokni a nagyközönség is s így nem lesz akadály a reform gyors bódításának. Hogy pedig az új renddel az élet számtalan vonatkozásában eleinte zökkenések lesznek, az természetes ugyan de semmit sem fog levonni a hasznos reform értékeiből.

Utazás hajdan és most. Franciaországban egy idő óta sokat panaszkodnak az emberek a vasutra és tartabatlanok tartják azt az állapotot, a mely különösen az állami kezelésben levő vonalakon uralkodik. Hogy olvasóit e tekintetben némileg megvigasztalja, egy francia újság érdekes cikkben arra emlékezteti őket, hogy a régi időkben, a mikor az utazni szándékozók csak ló és postakocsi állott rendelkezésére, az utazás még sokkal kellemetlenebb dolog volt, mint manapság. Mindamellett azonban nem kell azt hinni, hogy lóháton nem lehetett elég gyorsan egyik belyről a másikra jutni. Így 1574-ben III. Henrik király futárja, a kinek IX. Károly halálát kellett jelentenie, tizenhárom nap alatt ért Párisból Varsóba. Egy másik futár Versaillesből 166 óra alatt ért Rómába. 1836-ig Franciaországban a lóhúzások eredményjegyzékeit mindig futárok vitték el a nagyobb városokba: egy ilyen gyorsfutár egyszer harmincz óra alatt lovagolt Párisból Bordeauxba (580 kilométer). A páris-bordeauxi kerékpárversenyen a győztes kerékpáros 19 óra alatt tette meg ugyanezt az utat. A kocsin való utazás természetesen lassabban ment. XIV. Lajos idejében a nagy otromba delizanszok átlag 40 kilométert tettek meg huszonnégy óra alatt.

Eszkimó nevek. Az eszkimóknak igen furcsa neveik vannak. A fókák közkedveltségét bizonyítja, hogy a férfiak között rendkívül sok a »Japinek« nevű, a mely név magyarul annyit jelent, hogy fókafark, míg a nők között nem ritka a »Maktark« nevű, a mi viszont fókabőrt jelent. Igen szépen hangzik a »Maizan guark« név is, a melyet Rasmussen így fordított le: »a kis fehér ezüthal bőr«. Maizanguark különben férfinev, ép úgy, mint »Merkuzark«, a mi annyit jelent, hogy: gyapjas. Hangatos eszkimó leánynevek a következők: »Marmarunak« (inyencsesemege), »Mikiszok« (kicsike), »Junk« (emberke), »Mekro« (toll), »Monik« (tojás) és »Pinaicok« (szelíd lelkű). Tisztelettel parancsoló két név a következő: »Ningiuoungot« és »Arnarzuark«, a melyek közül az egyik háziasszonyt, a másik nagyasszonyt jelent. Az eszkimó-neveknél nem kevésbé érdekes az a hit is, a melyet ezek az északi népek az emberi nevekhez fűznek. Az eszkimók hite szerint minden ember testből, lélekből és névből áll. A név náluk egy második léleknek a szerepét játssza, sőt Grönland keleti részén az eszkimók azt hiszik, hogy a név ugyanakkora, mint maga az ember, míg a lélek legföljebb egy új vagy a kéz nagyságát éri el. Ha egy eszkimó meghal, akkor a lelke a halottak országában addig bolyong, míg a neve ezen a világon nem talál újabb hajlékra. Ez úgy történik, hogy egy gyermeket az elhunyt nevére keresztelnek. Épp ezért az újszülöttek többnyire a családhan legutótlására elhunytnak a nevét kapják. Nansen szerint a grönlandiak továbbá még azt is tartják, hogy a név örökösen köteles azokkal az elemekkel szembeállni, a melyek nevelődésük halálát okozták. Így ha az illető a tengerben lelta halálát, a név új birtokosának meg kell mutatnia, hogy nem fél a tenger haragjától és lehetőleg sokat kell tartózkodnia a tengeren. Ugyanez a hit található különben az indiánoknál is. A nevekbe vetett hit azonban már ingadozni kezd, mert az eszkimók között is akadnak szkeptikusok, a kik

egész nyíltan azt vallják, hogy az embereket csupán azért kell különbözőképen elnevezni, hogy egymástól meg lehessen különböztetni őket.

A tekenyösbéka életkora. Az angol lapok a napokban közölték, hogy a connaughti herceg, a ki délafrikai utjában Szent Ilona-szigetére is ellátogatott, ott egy teknősbékát látott, a melyet már százötven év óta tartanak fogságban és a melyet I. Napoleon a szigeten töltött fogsága idején gyakran megsimogatott. A teknősbékák általában igen magas kort érnek el és a szentilonaezigei teknősbékánál jóval öregebb egy Toto nevű teknősbéka, a melyik a st.-louis állatkertben éli gondtalanul a napjait. Ennek az állatnak az életkorát 500 évre becsülik. A teknőjének a hátára az 1618. évszám van bevésvé azzal a megjegyzéssel, hogy a korát már akkor is 200 évre becsülték. Toto ilyenformán akkor élte ifjúsága első éveit, a mikor Kolumbus felfedezte Amerikát.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes olyesetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem állhat. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatul kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézőkérdezőseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Rendszerető. Nagyon meglepett bennünket levelének tartalma. On olyan képet fest le, a melyet álmodni sem mertünk volna. Nagyon sokat színeket használ és mi azt hisszük, hogy alaposan tévedett. Tudjuk nagyon jól, hogy nálunk is — éppen úgy, mint mindenütt — vannak elégedetlen elemek, a kik semmivel és főleg önnönmagnakkal nincsenek megelégedve. Ezen az állapoton nincs ember, a ki segíteni tudna. De, hogy egy őrsparancsnok a csendőrok kegyeire legyen reászorulva, az teljesen lehetetlen, és ha ez kisebb-nagyobb mérvben mégis előfordulna, akkor ennek nem a legényeég, hanem kizárólag az egyedül az illető őrsparancsnok az oka. Nálunk nem létezhetik az, hogy a csendőrnök a kényére-kedvére biazuk a közbiztonsági szolgálatot! Hová jutnánk ezen a lejtőn? Tessék vasmarokkal belenyulni a darázslecsokba és rendet teremteni, ha pedig erre képtelen, akkor engedje át helyét egy erőlyesebb altisztnak.

Nagyzásni óra. Sajnáljuk, nem lehet. Ha minden óráét felvennők, más sem lenne a laphal, mint a tövőkonyosság, a mely külön amugy is tárgyalva van.

Kiváncsi. Amennyiben összpontosításról van szó, igen, még pedig az összpontosítás egész tartományra.

Tolna, A mint azt nagyon jól tudja havonta egyszer.

Kiváncsi őrm. Az utolsó megbízott Pimkó János őrmester. Kérdzett még egyáltalán nincs megbízva. Őn a 18-ik, megbízást — ha csak valami mindeztést akadály nem lesz — a közel jövőben várhatja.

E. őrmester. Nem.

A. B. 1. Igen. — 2. 5. mintájna, csodavieszfutó tábori Ágyú — 3. Igen.

K. ca. cz. őrv. Örgény-szentimre. Kiserje figyelemmel dr. Vágh segéltitkár nyomas alatt álló cikkét, abban megtalálja mindazt, a mit óhajt tudni.

S. Jelentkezni köteles. Ajánljuk olvasása el az ált. szolg. ltv. vonatkozó levezetőt.

K. L. 1. Nem kell hozzá semmiféle engedély, mert Vazul = 1. sz. 2. Valami bibinek kell lennie 3. Igen.

Vilátkozók. Amennyiben igényjelöltségi igazolványnyal rendelkezik igen. Ellen esetben is, csakhogy a kinovozásra való minden remény nélkül.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsáthelyezés.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület székesfehérvári szárnyának zámolyi őrsé, 1910 december 29-én Sárkeresztesre áthelyeztetett.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Békési György, V. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, egy tűzvész alkalmával az élet- és vagyonmentés körül férfas bátorsággal és nagy buzgalommal kifejtett tevékenységért.

Előléptettek:

1910 december 16-ával:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Hranyai István és Porubcsán Gábor;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Pajor Tamás és Mininges Márton őrsvezető cz. őrmesterek, őrmesterekké; továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Lakner Zsigmond, Kubik János és Németh Ferencz;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

1910 december 25-ével:

Horváth István VII., Bezsán György, Husvéth János, Németh György III., Szabó Sándor I., Szabó Imre L., Kovács János III., Meszes József, Almási Imre, Torgyán István, Tóka János, Hammer Károly, Cseke Ferencz, Budai István, Berényi Péter, Antal Sándor, Pál József, Kiss József IV., Vida Lajos, Kardos József, Gábrriel Gyula, Böröczk József, Fisl János, Tiholy István, Bodócs János, Sári Mihály, Sthal József, Rácz György, Dózsa Bálint, Bundli Károly, Reiter István, Keltner Lőrincz, Vaszari József, Lázár Alajos, Csontos Antal, Székely Ferencz, Páris Lajos, Kálmán Mihály, Szanati József I., Nagy Sándor III., Szalay Jenő, Mészáros Lajos, Tóth Antal, Kiss Lajos I., Vlay Mihály, Kovács Ferencz III., Kovács Pál, Németh József V. és Konczos József őrsvezetők, őrsvezető cz. őrmesterekké; végül

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Üveges György, Garadi Lipót, Dvones József és Janicza Jakab csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Házasságra lépett:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Plöchl János cz. őrsvezető, Kumin Máriával 1910 augusztus 20-án, Szepetneken.

Csusz, köszvény, reuma
ideges fejtájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kijűnő hatásúknak bi-
zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő hálsíratok bizonyítják, hogy mily különös hatása van. Valódi csak nálam kapható
Óvaskodjunk súlyos utánzatoktól,
Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve
Szenthe Lajos gyógysz.
Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító!

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

KITÜNŐ GRAMMOFON

5 kétoldalu lemezzel 150 K, fizethető

havi 8 koronás részletekben.

FIGYFLMEZTETÉS: Csakijáé mi-
nőségű grammofoon felel meg céljainak.

Lemezek, javítások, becszerelés jutá-
nyosan, kedvező feltételek mellett.

GAERTNER GÁBOR

Budapest, IX., Bakács-tér 4.

Életberágó érdeke minden csendőrnek
hogy mebbe a hordozható villamoslámpát magának beszerezzen.

Zseblámpák árai: drb — — K 150
Nagyítóval és üzemeltetővel — — 3—
10 gyertyafényű fémmizzóval — — 5—
Pótelem 70 fillér, ezénizzó 40 fillér,
fémmizzó K 120.
Zsebszivargyujtok szeruzával — K 2—
Zsebszivargyujtok üzemeltetővel egy-
gombnyomással — — 3—
Főtgyujtó — — — — 50

„AITA” Budapest, Nádor-utca 11.

Versenyárgyalási hirdetés.

41. szám — a. r.

A Kolozsvár, Szeged, Budapest, Kassa, Pozsony, Székesfehérvár, Brassó és Debreczenben állomásozó M. kir. I. II. III. IV. V. VI. VII. és VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokságok, valamint az esetleg még felállítandó IX. sz. csendőrkerületi parancsnokság számára évente megközelítőleg szükséges félfinom posztó és gyapju szövötmények, legénységi ággytakarók és lópokrócok és pedig: 830 m. buzérvörös szegélyposztó, 1750 m. sötétzöld dolmányposztó, 12000 m. sötétzöld zubbonysovet, 6000 m. kéksziürke köpenyposztó, 6500 m. kéksziürke téli nadrágszövet, 7000 m. kéksziürke nyári nadrágszövet, 400 drb téli takaró, 380 drb nyári takaró és 100 drb lópokróc szállításának írásbeli zárt ajánlatok útján, szerződésileg biztosítása céljából a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál, (Budapest, I., Bösörményi-ut 21. Csendőrségi laktanya) nyilvános versenyárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok 1911. év márczius hó 7-én déli 12 óráig a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál nyújtan-
dók he.

Az erre vonatkozó hirdetmény és ajánlati úrlap a csendőrségi felszerelési anyagraktárnál díjtalanul kapható.

Budapest, 1911. évi január hó 7-én.

A m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktártól.

!! INGYEN

ugyan nem adhatok, de hibet-
len olcsón, csak 15 frtért adok
egy kitünő szerkezetű és tiszta
csengő hangú, legújabb rendszerű
„Oriás” grammofoon, egy évi
jótállással. Kisebb fajta most
csak 12 frt 50 kr. — Nagy dupla
lemezek, nem partie áru, a legújabb felvételek,
1 frt 25 krajczár. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Havas Simon Bpest, Ferenciek-tere 3.
(az udvarban jobbra)

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Lisz Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat a beérkező rendelésekhez, fel-
számítás nélkül mellékeljük. Honvédelmi miniszter ur által 10103. eln.
sz. a. elrendelt új szalagsávok kaphatók raktárunkban.